

Byla C-629/19

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2019 m. rugpjūčio 23 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Landesverwaltungsgericht Steiermark (Austrija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. rugpjūčio 14 d.

Pareiškėjai:

Sappi Austria Produktions-GmbH & Co KG

Wasserverband „Region Gratkorn-Gratwein“

Atsakovas:

Landeshauptmann der Steiermark

<...>

**Landesverwaltungsgericht
Steiermark**

<...>

Gracas, 2019 m. rugpjūčio 14 d.

Europos Sąjungos Teisingumo Teismui

<...>

Prašymas

priimti

prejudicinį sprendimą

pagal SESV 267 straipsnį

Proceso eiga ir faktinės aplinkybės:

Ginčijamu sprendimu *Landeshauptmann von Steiermark*, atlikęs išsamų tyrimą pagal *Abfallwirtschaftsgesetz* (Atliekų tvarkymo įstatymas, toliau – AWG) 6 straipsnio 6 dalį, 2002 m. pripažino, kad *Sappi Austria Produktions-GmbH & Co KG* katilo Nr. 11 pakeitimams, atliktiems <...> Gratkorne esančiame padalinyje, <...> ir ten pat esančio *Wasserverband „Region Gratkorn-Gratwein“* priklausančio liekanų deginimo įrenginio pakeitimams buvo privaloma gauti leidimą, numatytą 2002 m. AWG 37 straipsnio 1, 3 ir 4 dalyse. Sprendimas buvo motyvuotas tuo, kad abiejuose įrenginiuose deginamas dumblas iš *Sappi Austria Produktions-GmbH & Co KG* ir *Wasserverband „Region Gratkorn-Gratwein“* bendrai eksploatuojamo nuotekų valymo įrenginio, siekiant gaminti garą tiekti energijai į toje pat vietoje stovintį *Sappi Austria Produktions-GmbH & Co KG* popieriaus ir celiuliozės fabriką.

Atsakovas savo sprendime nurodė, kad didžioji deginimui skirto dumblo dalis atsiranda gaminant popierių ir ši dalis (apie 97 %) gali būti laikoma šalutiniu produktu, kaip jis suprantamas pagal 2002 m. AWG 2 straipsnio 3a dalį, tačiau tai negali būti taikoma tai dumblo daliai, kuri atsiranda valant komunalines nuotekas. Šis dumblas, atsakovo teigimu, objektyviu požiūriu lieka atliekomis, juolab kad jis susidaro ne popieriaus gamybos proceso metu. Tačiau, kadangi pagal *Verwaltungsgerichtshof* (Vyriausiasis administracinis teismas) jurisprudenciją medžiagos laikymui atliekomis *de minimis* riba netaikoma, manytina, kad visas abiejuose minėtuose įrenginiuose kartu deginamas dumblas yra 2002 m. AWG 2 straipsnio 1 dalyje apibrėžtos atliekos, todėl, siekiant atlikti šių įrenginių pakeitimus, privaloma gauti leidimą, kaip tai nustatyta 2002 m. AWG 37 straipsnio 1, 3 ir 4 dalyse.

Šį sprendimą abi suinteresuotos šalys <...> apskundė *Landesverwaltungsgericht*, iš esmės teigdamos, kad rezoliucinėje dalyje minimas dumblas nėra AWG 2 straipsnio 1 dalyje apibrėžiamos atliekos, nes jis susidaro integruoto, nuo pat pradžių kuriant įrenginį suplanuoto popieriaus ir celiuliozės gamybos proceso metu ir naudojamas popieriaus gamybai skirtai energijai gauti; visas įrenginio dalis gamybos vietoje eksploatuoja bendrovė *Sappi*, (**orig. p. 4**) tik organizaciniais ir teisiniais sumetimais jos yra nuosavybė dviejų skirtingų juridinių asmenų, kurie bendrai turi vandens tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose numatytą leidimą eksploatuoti nuotekų valymo įrenginį ir (arba) pramoninį leidimą katilui Nr. 11 ir liekanų deginimo įrenginiui.

Darant nuorodą į Teisingumo Teismo jurisprudenciją (byla *Avesta Polarit Chrome OY*, C-114/01, ECLI:EU:C:2003:448 ir byla *Brady*, C-113/12, ECLI:EU:C:2013:627), pažymima, kad gamybos likučiai ir kitos medžiagos nepatenka į atliekų sąvoką, kai jas (įmonės vidaus atliekų atveju) galima panaudoti tęsiant gamybos procesą arba kurio nors ekonominės veiklos vykdytojo įmonėje, kai šis tolesnis panaudojimas yra aiškus ir kai šis tolesnis medžiagos panaudojimas duoda ekonominės naudos. 2014 m. sausio 23 d. sprendime <...> *Verwaltungsgerichtshof* laikėsi šios jurisprudencijos ir konstatavo, kad nuosavoje

įmonėje susidariusių gamybos likučių panaudojimas energijai gauti yra „aiškus tolesnis panaudojimas“, todėl šie gamybos likučiai nepatenka į atliekų sąvoką. Komunalinių atliekų dalis dumble, aritmetiškai sudaranti 2 %, jokių būdu nekeičia šio medžiagos statuso ir nepažeidžia 2002 m. AWG 1 straipsnio 3 dalyje numatytų su atliekų tvarkymu susijusių viešųjų interesų, nes yra užtikrinta, kad leistinu būdu toliau panaudojamos visos susidarancios liekanos.

Bylą iš esmės nagrinėjantis *Landesverwaltungsgericht*, atlikęs tyrimą ir surengęs viešą posėdį, iš pradžių skundą patenkino ir 2016 m. gruodžio 19 d. sprendime <...> konstatavo, kad, norint atlikti *Sappi Austria Produktions-GmbH & Co KG* katilo Nr. 11 <...> ir *Wasserverband „Region Gratkorn-Gratwein“* priklausančio liekanų deginimo įrenginio pakeitimui, <...> nėra privaloma gauti šiuo metu galiojančios redakcijos 2002 m. *Abfallwirtschaftsgesetz* (AWG, *BGBI I 102/2002*) 37 straipsnio 1, 3 ir 4 dalyse numatytą leidimą.

Bundesminister für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt- und Wasserwirtschaft (federalinis žemės ir miškų ūkio, aplinkos ir vandens ūkio ministras) dėl šio sprendimo pateikė kasacinį skundą <...>, kurį *Verwaltungsgerichtshof* 2019 m. vasario 27 d. sprendimu <...> patenkino, panaikindamas užginčytą sprendimą kaip prieštaraujantį teisei. (orig. p. 5)

Sprendimo motyvuose *Verwaltungsgerichtshof* konstatuoja:

2002 m. AWG 2 straipsnio 3a dalyje, vadovaujantis Direktyvos 2008/98/EB 5 straipsniu, yra nustatytos sąlygos, kada medžiaga ar objektas, gaunamas gamybos procese, kurio pirminis tikslas nėra šios medžiagos ar šio objekto gamyba, gali būti laikomas ne atliekomis. Iš šios nuostatos įvadinio sakinio matyti, kad tai turi būti medžiaga ar objektas, susidarantis gamybos procese. Kasatorius teisus pažymėdamas, kad nagrinėjamas dumblas susidaro kartu valant pramonines ir komunalines nuotekas antrojo dalyvio eksploatuojamame nuotekų valymo įrenginyje.

Nuotekos, taigi ir pramoninės pirmojo dalyvio nuotekos, pagal 2002 m. AWG 3 straipsnio 1 dalies 1 punktą nėra atliekos. Bendrai nuotekomis laikomas namų ūkyje, gamyboje ar kitur vartotas ir dėl to savo savybes pakeitęs vanduo. Vandens tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose nuotekos yra nereikalingas vanduo, kuriuo kas nors atsikrato. Tai gali būti užterštas vanduo (be kita ko, virtuvės nuotekos, namų ūkių nuotekos, pramoninės nuotekos), bet taip pat nedaug ar visiškai neužterštas vanduo (pavyzdžiui, kritulių vanduo). Švaraus vandens (įskaitant gruntinių vandenų) apsaugą detalčiau reglamentuoja 1959 m. *Wasserrechtsgesetz* (toliau – WRG), visų pirma jo 30 ir paskesni straipsniai. Nuo to momento, kai iš nuotekų galutinai išfiltruojamos sudedamosios dalys, nebegalima kalbėti apie nuotekų sudedamąsias dalis, kaip jos suprantamos pagal 2002 m. AWG 3 straipsnio 1 dalies 1 punktą. Išimtis tokioms medžiagoms pagal 2002 m. AWG 3 straipsnio 1 dalies 1 punktą nebetaikoma <...>. Todėl jei atliekant pagal 1959 m. WRG privalomą nuotekų valymą kaip nuotekų sudedamoji dalis susidaro dumblas, tai nelaikoma gamybos proceso metu

susidariusiu likučiu, nes nuotekų valymas, nesvarbu, ar įmonės vandens valymo įrenginyje, ar savivaldybės vandens valymo įrenginyje, negali būti laikomas gamybos proceso dalimi. Veikiau nuotekų valymas yra tvarkymo procesas, siekiant užtikrinti 1959 m. WRG apsaugos tikslus atitinkantį nuotekų nuleidimą į vandens telkinius. Tai, kad valant nuotekas susidarantis dumblas, mechaniškai jį nusausinus, deginamas deginimo įrenginiuose ir tokiu būdu panaudojamas pirmosios dalyvės gamybos įmonėje (taigi, panaudojamas, o ne pašalinamas), nėra kriterijus, rodantis, ar taip panaudojamas dumblas prieš tai kaip šalutinis produktas susidarė gamybos procese. Taigi (**orig. p. 6**) esminė šalutinio produkto sąlyga, numatyta 2002 m. AWG 2 straipsnio 3a dalyje, yra neįvykdyta.

Landesverwaltungsgericht buvo neteisis laikydamas nagrinėjamą dumblą šalutiniu produktu, kaip jis apibrėžiamas minėtoje nuostatoje, todėl suklydo pripažindamas, kad 2002 m. AWG 37 straipsnis nagrinėjamiems deginimo įrenginiams netaikomas.

Antrajame procese vėl bylą nagrinėjantis *Landesverwaltungsgericht Steiermark* turi abejonių dėl atliekų sąvokos aiškinimo nagrinėjamo dumblo atveju ir dėl to, ar šalutinio produkto statusas prarandamas, nes taupymo sumetimais įmaišomas ir nedidelis procentas kitų iš komunalinių nuotekų gaunamų medžiagų, kurios priešingu atveju dėl technologinių priežasčių turėtų būti pakeistos kitomis medžiagomis (nė kiek nekintant šalutinio produkto sudėčiai); todėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismui teikiamas šis prejudicinis klausimas dėl teisės aiškinimo.

II.

Bylai reikšmingos tokios teisės nuostatos:

3. Sąjungos teisės nuostatos:

2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas

1 konstatuojamoji dalis

*2006 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2006/12/EB dėl atliekų nustatoma atliekų tvarkymo Bendrijoje teisinė sistema. Joje apibrėžiamos pagrindinės sąvokos, pavyzdžiui, atliekų, naudojimo bei šalinimo sąvokos, ir nustatomi esminiai atliekų tvarkymo reikalavimai, pirmiausia įpareigojimas atliekų tvarkymo operacijas atliekančiai įstaigai ar įmonei turėti leidimą arba būti registruotoms, valstybių narių įpareigojimas rengti atliekų tvarkymo planus. Joje taip pat nustatomi pagrindiniai principai, pavyzdžiui, įpareigojimas tvarkyti atliekas nedarant neigiamo poveikio aplinkai bei žmonių sveikatai, skatinama laikytis atliekų hierarchijos, ir (**orig. p.**) vadovaujantis principu „teršėjas moka“ reikalavimas, kad atliekų šalinimo išlaidas turi padengti atliekų turėtojas, ankstesni turėtojai arba produkto, kurį gaminant susidarė atliekos, gamintojai.*

<...>

26 konstatuojamoji dalis

Principas „teršėjas moka“ yra pagrindinis Europos ir tarptautiniu lygiu taikomas principas. Atliekų gamintojas ir turėtojas atliekas turėtų tvarkyti taip, kad būtų užtikrinta aukšto lygio aplinkos ir žmogaus sveikatos apsauga.

27 konstatuojamoji dalis

Didesnės gamintojo atsakomybės nustatymas šioje direktyvoje yra viena iš priemonių, remiančių prekių kūrimą ir gamybą, kuriais visapusiškai atsižvelgiama į veiksmingą išteklių naudojimą ir tam sudaromos palankesnės sąlygos viso prekių gyvavimo ciklo metu, įskaitant jų remontą, pakartotinį naudojimą, išardymą bei perdirbimą, tuo pat metu nedarant kliūčių laisvam prekių judėjimui vidaus rinkoje.

28 konstatuojamoji dalis

Ši direktyva turėtų padėti ES tapti labiau „atliekas perdirbančia visuomene“, kuri vengtų atliekų susidarymo ir naudotų atliekas kaip išteklius. <...>

29 konstatuojamoji dalis

Valstybės narės turėtų skatinti perdirbamų produktų, pavyzdžiui, perdirbto popieriaus, naudojimą vadovaudamosi atliekų hierarchija ir siekdamos kurti atliekas perdirbančią visuomenę ir, kai įmanoma, neturėtų skatinti atliekų, kurias galima perdirbti, šalinimo sąvartyne ir jų deginimo.

30 konstatuojamoji dalis

Siekiant įgyvendinti Sutarties 174 straipsnio 2 dalyje įtvirtintus atsargumo ir prevencinių veiksnių principus, būtina nustatyti bendrus aplinkosauginius atliekų tvarkymo Bendrijoje tikslus. Remdamosi šiais principais Bendrija ir valstybės narės turi sukurti taršos ar nepatogumų šaltinių prevencijos, mažinimo ir, kiek tik įmanoma, panaikinimo pačioje užuomazgoje sistemą, patvirtindamos tokio pobūdžio priemones, kurios panaikintų pripažintą pavojų. (orig. p. 8)

3 straipsnis

Vartojamos sąvokos

Šioje direktyvoje vartojamos tokios sąvokos:

1. „atliekos“ – medžiaga ar objektas, kurio turėtojas atsikrato, ketina ar privalo atsikratyti;

<...>

4 straipsnis

Atliekų hierarchija

1. *Atliekų prevencijos ir tvarkymo srities teisės aktuose kaip prioritetu eiliškumas nustatoma tokia atliekų hierarchija:*
  - a) *prevencija;*
  - b) *parengimas pakartotiniam panaudojimui;*
  - c) *perdirbimas;*
  - d) *kitas naudojimas, pvz., naudojimas energijai gauti; ir*
  - e) *šalinimas.*

<...>

5 straipsnis

Šalutiniai produktai

1. *Medžiaga ar objektas, gaunamas gamybos procese, kurio pirminis tikslas nėra šios medžiagos ar šio objekto gamyba, gali būti laikomas ne atliekomis, kaip nurodyta 3 straipsnio 1 punkte, o šalutiniu produktu, tik jeigu įvykdomos šios sąlygos:*
  - a) *tolesnis medžiagos ar objekto naudojimas yra aiškus;*
  - b) *medžiaga ar objektas gali būti panaudoti tiesiogiai be jokio tolesnio apdirbimo, išskyrus įprastą pramoninę praktiką;*
  - c) *medžiagos ar objekto gamyba yra sudėtinė gamybos proceso dalis; ir (orig. p. 9)*
  - d) *tolesnis naudojimas yra teisėtas, t. y. medžiaga ar objektas atitinka visus atitinkamus produkto, aplinkos ir sveikatos apsaugos reikalavimus konkretaus naudojimo atveju ir nebus padarytas bendras neigiamas poveikis aplinkai ar žmonių sveikatai.*
2. *1 dalyje nustatytų sąlygų pagrindu gali būti priimtos priemonės, kurios nustato, kokių kriterijų reikia laikytis, kad medžiagos ar objektai būtų laikomi šalutiniais produktais, o ne atliekomis, kaip nurodyta 3 straipsnio 1 punkte. Šios priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, patvirtinamos pagal 39 straipsnio 2 dalyje numatytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.*

6 straipsnis

Nebelaikymas atliekomis

1. *Tam tikros konkrečios atliekos nustoja būti atliekomis, kaip apibrėžta 3 straipsnio 1 punkte, kai su jomis atliekama naudojimo operacija, įskaitant perdirbimą, ir jos atitinka konkrečius kriterijus, kurie turi būti parengti laikantis šių sąlygų:*
  - a) *medžiaga ar objektas yra visuotinai naudojami konkrečioms tikslams;*
  - b) *egzistuoja tokios medžiagos ar objekto rinka ar paklausa;*
  - c) *medžiaga ar objektas tenkina techninius reikalavimus konkrečioms tikslams ir atitinka produktams taikytinus galiojančius teisės aktus bei standartus ir*
  - d) *naudojant medžiagą ar objektą nebus padarytas bendras neigiamas poveikis aplinkai ar žmonių sveikatai.*

Prireikus į kriterijus įtraukiamos teršalų ribinės vertės ir juose atsižvelgiama į bet kokią galimą medžiagos ar objekto neigiamą poveikį aplinkai. (orig. p. 10)

2. <...>

3. <...>

4. *Kai Bendrijos lygiu kriterijai dar nėra nustatyti pagal 1 ir 2 dalyse nurodytą procedūrą, valstybės narės gali konkrečiais atvejais nuspręsti, ar tam tikros atliekos nustojo būti atliekomis atsižvelgiant į taikytiną teisminę praktiką. Apie tokius sprendimus jos praneša Komisijai laikydamosi 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/34/EB, nustatančios informacijos apie techninius standartus, reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisyklės teikimo tvarką, kai to reikalaujama pagal tą direktyvą.*

13 straipsnis

Žmonių sveikatos ir aplinkos apsauga

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad atliekų tvarkymas būtų atliekamas nesukeliant pavojaus žmonių sveikatai ir nepakenkiant aplinkai, visu pirma:

- a) *nesukeliant pavojaus vandeniui, orui, dirvožemiui, augalams ar gyvūnams;*

- b) *nekeliant nepatogumų dėl triukšmo ar kvapų; ir*
- c) *nedarant neigiamo poveikio kraštovaizdžiui ar ypatingai svarbioms vietovėms.*

4. Nacionalinės teisės nuostatos:

2002 m. Abfallwirtschaftsgesetz

1 straipsnio 1 dalis:

Laikantis atsargumo ir tvarumo principų, atliekos turi būti tvarkomos taip, kad:

- 1) *būtų išvengta kenksmingo ar neigiamo poveikio žmogui, gyvūnams ir augalams, jų gyvenimo pagrindui ir natūraliai aplinkai arba (orig. p. 11) neigiamas poveikis bendrai žmonių gerovei būtų kuo mažesnis,*
- 2) *oro teršalų ir klimatą veikiančių dujų emisijos būtų kuo mažesnės,*
- 3) *būtų tausojami išteklių (žaliavos, vanduo, energija, kraštovaizdis, teritorijos, sąvartynų talpumas),*
- 4) *perdirbamos atliekos arba iš jų gautos medžiagos nekeltų didesnės grėsmės nei panašios pirminės žaliavos arba produktai iš pirminių žaliavų ir*
- 5) *liktų tik tokios atliekos, kurių kaupimas nekeltų grėsmės vėlesnėms kartoms.*

1 straipsnio 3 dalis:

Ginant viešąjį interesą, atliekas būtina rinkti, saugoti, vežti ir tvarkyti, jei antraip:

<...> kiltų grėsmė [baigtiniu sąrašu išvardijamos tam tikros saugotinos vertybės (pavyzdžiui, sveikata, aplinka, viešasis saugumas, kraštovaizdis, <...>)].

2 straipsnio 1 dalis:

1. Šiame federaliniame įstatyme atliekos apibrėžiamos kaip kilnojamieji daiktai,

- 1) *kurių turėtojas siekia atsikratyti arba atsikratė arba*
- 2) *kuriuos būtina surinkti, saugoti, vežti ir tvarkyti kaip atliekas tam, kad nekiltų neigiamo poveikio viešiesiems interesams (1 straipsnio 3 dalis).*

2 straipsnio 3 dalis:

Rinkti, saugoti, vežti ir tvarkyti atliekas šiame federaliniame įstatyme nustatyta tvarka viešojo intereso (1 straipsnio 3 dalis) apsaugos tikslais nėra būtina tol, kol: (orig. p. 11)

- 1) *daiktas pagal įprastą praktiką laikomas nauju arba*

2) *jis pagal įprastą praktiką yra naudojamas pagal savo paskirtį.*

<...> (specialios nuostatos žemės ūkiui)

2 straipsnio 3a dalis:

Medžiaga ar objektas, gaunamas gamybos procese, kurio pirminis tikslas nėra šios medžiagos ar šio objekto gamyba, gali būti laikomas ne atliekomis, kaip nurodyta punkte, o šalutiniu produktu, tik jeigu įvykdomos šios sąlygos:

- 1) *tolesnis medžiagos ar objekto naudojimas yra aiškus;*
- 2) *medžiaga ar objektas gali būti panaudoti tiesiogiai be jokio tolesnio apdirbimo, išskyrus įprastą pramoninę praktiką;*
- 3) *medžiagos ar objekto gamyba yra sudėtinė gamybos proceso dalis; ir*
- 4) *tolesnis naudojimas yra leistinas, visų pirma medžiaga ar objektas gali būti saugiai naudojamas pagal planuojamą prasmingą paskirtį, naudojimas nedaro neigiamo poveikio saugotinioms vertybėms (žr. 1 straipsnio 3 dalį) ir laikomasi visų taikytinų teisės normų.*

6 straipsnio 6 dalis:

<...> (Landeshauptmann kompetencija, be kita ko, nustatyti, ar įrenginiui ar jo pakeitimui privaloma gauti leidimą pagal AWG 37 straipsnį)

Abfallverbrennungsverordnung (Atliekų deginimo nutarimas, toliau – AVV)

2 straipsnio 1 dalis: (orig. p. 13)

Šis nutarimas taikomas <...> (tam tikri įrenginiai)

<...>,

kuriuose (bendrai) deginamos kietos ar skystos atliekos.

2 straipsnio 1a dalis:

<...> (išimtis tam tikriems deginimo įrenginiams su specialiomis valymo technologijomis)

2 straipsnio 1b dalis:

<...>

2 straipsnio 2 dalis:

Šis reglamentas netaikomas:

1) *įrenginiams, kuriose tvarkomos tik toliau nurodytos atliekos:*

<...>

c) *pluoštinės augalinės atliekos, gaunamos gaminant medienos masę ir popierių iš medienos masės, jeigu jos yra kartu sudeginamos gamybos vietoje, o gauta šiluma panaudojama;*

<...> (orig. p. 14)

III.

1. Abejonės, ar 2002 m. AWG 2 straipsnis yra suderinamas su Sąjungos teise, paskatino *Landesverwaltungsgericht Steiermark* kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą.
2. <...> (bendri paaiškinimai dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumą)

Klausimas dėl 2002 m. AWG 2 straipsnio aiškinimo yra svarbus sprendimui byloje priimti dėl šių priežasčių:

3. Pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją atliekų sąvoka yra Bendrijos sąvoka. Valstybės narės neturi galimybės greta Sąjungos teisėje apibrėžtos atliekų sąvokos sukurti nuo jos nukrypstančią, siauresnę nacionalinę atliekų sąvoką. Austrijos teisėje naudojamą atliekų sąvoką, reglamentuotą 2002 m. AWG 2 straipsnio 3a dalyje, reikia (orig. p. 15) aiškinti taip, kad ji atitiktų direktyvą. Tais atvejais, kai nacionalinė atliekų sąvoka nukrypsta nuo Sąjungos teisėje įtvirtintos atliekų sąvokos, Direktyva 2008/98/EB turi pirmenybę prieš nacionalinę atliekų sąvoką (žr. Teisingumo Teismo Sprendimą *Tombesi*, C-304/97, ECLI:EU:C:1999:152).
4. Direktyvos 2008/98/EB 3 straipsnio 1 punkte sąvoka „atliekos“ apibrėžta kaip medžiaga ar objektas, kurio turėtojas atsikrato, ketina ar privalo atsikratyti. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nuolat pabrėžia, kad atliekų apibrėžtį reikia aiškinti plačiai tam, kad, siekiant Sąjungos tikslų aplinkosaugos srityje, būtų užtikrintas aukštas apsaugos lygis (žr. Teisingumo Teismo sprendimus *ARCO Chemie* (C-318/97, ECLI:EU:C:2000:318), *Patin Granit Oy* (C-9/00, ECLI:EU:C:2002:232), *Saetti* (C-235/02, ECLI:EU:C:2004:26), *Niselli* (C-457/03, ECLI:EU:C:2004:707), *Thames Water Utilities* (C-252/05, ECLI:EU:C:2007)).
5. Teisingumo Teismas yra daug kartų pabrėžęs, kad tai, ar medžiaga yra ar nėra atlieka, priklauso nuo konkrečių faktinių aplinkybių, todėl kompetentingos institucijos turi priimti sprendimus atsižvelgdamos į kiekvieno konkretaus atvejo aplinkybes (žr. Teisingumo Teismo sprendimus *ARCO Chemie* (C-318/97, ECLI:EU:C:2000:318), *Patin Granit Oy* (C-9/00,

ECLI:EU:C:2002:232), *Saetti* (C-235/02, ECLI:EU:C:2004:26), *Niselli* (C-457/03, ECLI:EU:C:2004:707), *Thames Water Utilities* (C-252/05, ECLI:EU:C:2007)). Nagrinėjamu atveju susidarantis dumblas gaunamas gaminant celiuliozę ir yra neatsiejama sudedamoji tęstinio gamybos proceso dalis. Tai reiškia, kad visas (100 %) dumblas, kuriame yra plaušų, gaunamas gaminant popierių ir celiuliozę ir be jų nesusidarytų.

6. 2002 m. AWG 2 straipsnio 3a dalyje, vadovaujantis Direktyvos 2008/98/EB 5 straipsniu, yra nustatytos sąlygos, kada medžiaga ar objektas, gaunamas gamybos procese, kurio pirminis tikslas nėra šios medžiagos ar šio objekto gamyba, gali būti laikomas ne atliekomis. *Landesverwaltungsgericht* manymu, šioje byloje nagrinėjamas dumblas – bent jau kiek jis gaunamas gamybos metu – atitinka minėtoje nuostatoje kumuliatyviai nustatytas sąlygas. Be to, kaip mano *Landesverwaltungsgericht*, reikšmingo poveikio neturi ir komunalinių nuotekų priemaišos, nes, viena vertus, jos nekeičia gamybos metu gaunamos medžiagos sudėties, kita vertus, vietoj jų turėtų būti naudojamos kitos priemaišos.
7. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas taip pat abejoja, ar net ir tuo atveju, jei dumblas nėra šalutinis produktas, jis savaime yra „atliekos“, kaip ši sąvoka suprantama Sąjungos teisėje. (orig. p. 16)

Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją medžiaga nebūtinai yra atliekos net ir tuo atveju, kai ji laikytina gamybos likučiais. Jei tokia medžiaga turi savybių, dėl kurių ji yra tinkama ekonominiam pakartotiniam naudojimui, tai yra kriterijus, liudijantis, jog ji neturėtų būti laikoma atliekomis. Teisingumo Teismas nustatė tris kumuliatyvinius kriterijus, kuriuos atitinkantys gamybos likučiai gali būti laikomi šalutiniu produktu. Jei medžiagą ne tik galima, bet tikrai ketinama toliau naudoti tęstiniame gamybos procese prieš tai jos neapdorojant, ta medžiaga nėra atlieka (žr. Teisingumo Teismo Sprendimą *Palin Granit Oy*, C-9/00, ECLI:EU:C:2002:232).

8. Net ir laikantis Teisingumo Teismo reikalaujamo siauro sąvokos „gamybos procesas“ aiškinimo (žr. Sprendimus *Palin Granit Oy* (C-9/00, ECLI:EU:C:2002:232), *Niselli* (C-457/03, ECLI:EU:C:2004:707), *Komisija / Ispanija* (C-121/03, ECLI:EU:C:2005:512)), prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, šie kriterijai nagrinėjamu atveju yra įvykdyti. Dumblas tikslingai, nuolat ir nedelsiant toliau apdorojamas, nenutrūkstamai ir taršos požiūriu neutraliai deginant jį siekiant išgauti garą, panaudojamą popieriaus gamybos procese. Pagrindinėje byloje nagrinėjamas įrenginys veikia taip, kad dumblas visą parą uždaroje sistemoje iš valymo įrenginio konvejeriais gabenamas garui gaminti.
9. Jei Teisingumo Teismas priėtų prie išvados, kad dumblas turi būti laikomas atliekomis, kaip jos suprantamos pagal Direktyvos 2008/98/EB 3 straipsnio 1 punktą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas turi

tolesnių abejonių, skatinančių jį kreiptis su prašymu priimti prejudicinį sprendimą. Net jei dumblas pagrindinės bylos aplinkybėmis ir yra laikytinas atliekomis, atliekų statusas būtų pasibaigęs dar prieš įmonės viduje pradėdant deginti dumblą garui išgauti.

10. Direktyvos 2008/98/EB 6 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodytos sąlygos, kurias turi atitikti konkretūs kriterijai, padedantys nustatyti, kurios atliekos nustoja būti atliekomis, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 3 straipsnio 1 punktą, kai atliekama jų naudojimo arba perdirbimo operacija. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas yra pažymėjęs, kad Europos Sąjungos teisės aktų leidėjas konkrečiai numatė, jog valstybės narės yra įpareigos priimti priemones dėl medžiagos ar objekto atliekų nebelaikymo atliekomis, bet nepatiksline šių priemonių pobūdžio (Sprendimas *Tallinna Vesi AS*, C-60/18, ECLI:EU:C:2019:264, 23 punktas). Kadangi šios priemonės reiškia, kad (**orig. p. 17**) baigiasi atliekų statusas, taigi ir apsauga, kurią aplinkos ir žmonių sveikatos atžvilgiu užtikrina atliekų tvarkymą reglamentuojantys teisės aktai, jos privalo garantuoti, kad būtų laikomasi direktyvos 6 straipsnio 1 dalies a-d punktuose nustatytų sąlygų, visų pirma atsižvelgiant į bet kokį galimą kenksmingą atitinkamos medžiagos ar objekto poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas suvokia, kad Teisingumo Teismas savo jurisprudencijoje pabrėžia, jog valstybė narė taip pat gali laikytis nuomonės, kad tam tikros atliekos negali nustoti būti atliekomis, ir nepriimti „neblaikymo atliekomis“ statuso reglamentavimo nuostatų (Sprendimas *Tallinna Vesi AS*, C-60/18, ECLI:EU:C:2019:264, 26 punktas). Tačiau, Teisingumo Teismo manymu, valstybė narė privalo užtikrinti, kad toks neveikimas nekliudytų siekti Direktyvos 2008/98/EB tikslų, kaip antai skatinti taikyti atliekų tvarkymo hierarchiją arba skatinti atliekų ir apdorotų medžiagų naudojimą siekiant tausoti išteklius ir padėti įgyvendinti žiedinę ekonomiką (Sprendimas *Tallinna Vesi AS*, C-60/18, ECLI:EU:C:2019:264, 27 punktas). Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui atrodo, kad pagrindinės bylos aplinkybėmis taip nėra, nes dumбло gabenimas uždaroje automatizuotoje sistemoje vyksta įmonės viduje, dumblas naudojamas nenutrūkstamai ir šis procesas nekelia pavojaus nei aplinkai, nei žmonių sveikatai. Be to, tokiu būdu taip pat siekiama išvengti atliekų ir pakeisti iškastines žaliavas. Šis gamybos procesas sukėlė prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui didelių abejonių, ar nacionalinės institucijos sprendimas suderinamas su Sąjungos teise. (**orig. p. 18**)

IV.

1. Visos valstybių narių institucijos ir teismai visą teisę privalo aiškinti taip, kad ji atitiktų direktyvas, taigi taip, kad nacionalinės teisės aiškinimas nekeltų grėsmės direktyvos tikslams (žr. Teisingumo Teismo Sprendimą *von Colson und Kamann*, 14/83, ECLI:EU:C:1984:153). Tačiau kadangi teisingas Sąjungos teisės taikymas

neatrodo toks akivaizdus, kad neliktų galimybių kilti pagrįstoms abejonėms, todėl neįmanoma aiškinti nacionalinės teisės taip, kad ji atitiktų direktyvas, vadovaujantis SESV 267 straipsniu pateikiami prašyme priimti prejudicinį sprendimą suformuluoti prejudiciniai klausimai.

Landesverwaltungsgericht Steiermark

<...>

DARBINIS VERTINMAS